

Вдовченко В.В.

доктор філософії у галузі дизайну,
професор Інституту реклами Міжнародної кадрової академії,
науковий співробітник Інституту педагогіки
Національної академії педагогічних наук України,
член Спілки дизайнерів України (Київ)

ЗАСТОСУВАННЯ ПОНЯТЬ З ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Ключові слова / Keywords: дизайн-проектування / designing, художньо-проектна творчість / art and design creation, технічна творчість / technical creation, фахова підготовка / professional education.

Поняття з дизайн-проектування (далі – ДП) застосовуються у навчальній діяльності учнями загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ) під час допрофільної, профільної та студентами ВНЗ під час фахової підготовки. Володіння поняттями з ДП є важливою складовою проектно-технологічної компетентності учнів ЗНЗ та студентів дизайнерських факультетів ВНЗ. Поняття з ДП структурно представлено нами в «Теоретичній моделі формування проектно-технологічної компетентності в безперервній технологічній освіті (ЗНЗ-ВНЗ)».

Мета статті – висвітлення результатів дослідження в національній педагогічній науці України застосування фахових понять з ДП в проектно-технологічній системі безперервної технологічної освіти.

Поняття в технологічній підготовці з ДП – це логічна форма художньо-технічного мислення, в якій відображаються загальні, істотні і відмінні ознаки предметів оточуючого матеріального середовища і явищ предметно-перетворювальної дійсності. Сучасні поняття «ДП», «дизайнер» застосовуються замість застарілих, таких як: «художнє конструювання», «художник-конструктор». Предметами оточуючого матеріального середовища ми розглядаємо ті, що слід спроектувати з новими якостями і характеристиками та ті, що є результатами проектування. Під явищами предметно-перетворювальної дійсності ми розглядаємо виробничий процес з етапами проектування: дизайнерським, конструкторським, технологічним.

Місце та зміст застосування понять з ДП у різних видах навчально-пізнавальної діяльності (інформаційній, проектній, технологічній, презентаційній) представлено нами в «Теоретичній моделі методики різнорівневого формування понять з дизайнерського проектування під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності на заняттях з проектування у ЗНЗ та ВНЗ». Застосування фахових понять з ДП у ВНЗ ґрунтується на пропедевтичному їх вивченні і використанні у ЗНЗ. В Інституті педагогіки НАПН України протягом 2012-14 рр. проводиться фундаментальне дослідження за темою «Наукове обґрунтування добору і реалізації змісту навчального предмету «Технології» у основній школі», з дотриманням дидактичних принципів наступності у профільній школі та перспективності – у вищій школі. В процесі дослідження розроблено «Теоретико-методичні засади формування базових

понять з навчального предмета «Технології» в учнів основної школи», в яких чільне місце займає «Формування базових понять з навчального художнього та технічного проектування» (дослідник проблеми проф. Вдовченко В.В.).

Отже, в результаті уточнення понятійно-термінологічного апарату з художнього та технічного проектування у процесі **фундаментальних та прикладних педагогічних досліджень, проведених з 2000 р. автором в Інституті педагогіки НАПН України**, виявлено особливості художньо-проектної (дизайнерської) та технічної (інженерної) творчості. Професійну лексику з проектування диференційовано для застосування у ЗНЗ та ВНЗ, і представлено у «Тезаурусі навчального проектування для проектно-технологічної підготовки у ЗНЗ та ВНЗ» (автор проф. Вдовченко В.В.).

Література

1. Вдовченко В.В. та ін. Словник-довідник // Дизайн-освіта: Профільне навчання старшокласників: Програми календарні плани і не тільки ... / упоряд.: В.Вдовченко та ін. – К.: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – С.115–125.
2. Вдовченко В.В., Вдовченко З.В. Оригінальні рішення проблеми креативності старшокласників у фундаментальних і прикладних дослідженнях художнього і технічного проектування // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2009 рік: інформаційне видання. – К.: Педагогічна думка, 2010. – С.232–233.
3. Вдовченко В.В., Божко Т.О. та ін. Навч. програма для 11-річн. школи. Технології. 10-11 кл. Прогр. для профільн. навчання учнів загальноосв. навч. закладів. Спеціалізація «Основи дизайну». – 2010. – 96 с.
4. Вдовченко В.В. (керівник авт. кол.), Божко Т.О. та ін. Основи дизайну: підручник для 10 класу загальноосв. навч. закл. Профільн. рівень/ за ред. В.В.Вдовченка. – К.: Педагогічна думка, 2010. – 304 с.
5. Антонович Є.А., Вдовченко В.В. Фундаментальні та прикладні дослідження синтезу дизайну і технологій у системі неперервної дизайнерської та технологічної освіти // Становлення і розвиток етнодизайну: український та європейський досвід. Кн. 1: зб. наук. праць / упорядн. і відп. ред. Є.А.Антонович. – Полтава: Полтавський літератор, 2012. – С.104–113.
6. Вдовченко В.В. Теоретичне моделювання реалізації предметної (проектно-технологічної) компетентності на заняттях «Трудового навчання» (основна школа) / Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2013 рік. – С.302–303.